

Motion till riksdagen 2025/26:1944

av **Lars Isacsson (S)**

Resursavgift på gruvbrytning för rättvis regional utveckling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gruvor ska bidra till att skapa ekonomiska och sociala värden för berörda samhällen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är ett av Europas mest gruvintensiva länder, med omfattande utvinning av järnmalm, basmetaller och andra mineraler. Gruvnäringen är avgörande för klimatomställningen och för Sveriges export, men de lokala konsekvenserna är stora – både miljömässigt och i form av behov av infrastruktur och samhällsservice.

I dag får de kommuner där gruvdriften sker en mycket begränsad del av det ekonomiska värdet tillbaka. Samtidigt är det ofta kommuner som har gles befolkning, stora avstånd, en åldrande befolkning och svåra förutsättningar att upprätthålla välfärd och service. Finland har nyligen infört en resursavgift på gruvbrytning, men där går intäkterna till staten och kommunerna direkt berörda av gruvan.

För Sveriges del finns det skäl att gå längre. En resursavgift på gruvföretagens omsättning bör införas, men i stället för att tillfalla staten eller enbart den enskilda kommunen där gruvan finns, ska pengarna samlas i en särskild pott utanför

utjämningsystemet. Denna pott bör sedan fördelas till de kommuner som delar de gemensamma strukturella utmaningarna: gles befolkning, stora avstånd och svåra förutsättningar för finansiering av service och infrastruktur.

Med nuvarande ordning sker ingen uppdatering av det kommunala utjämningsystemet eftersom välbärgade kommuner i storstadsregionerna, med korta avstånd och en ung befolkning, motsätter sig detta. Med en särskild resursavgift på gruvnäringen påverkas deras nuvarande nivå i utjämningsystemet inte, men kommunerna i glesbygd där naturresurserna faktiskt utvinns får ökade resurser.

Detta skulle innebära att de kommuner som bidrar med gruvbrytningen också får del av värdet som skapas, samtidigt som fördelningen görs rättvisare mellan de regioner som bär de största strukturella utmaningarna. En sådan modell stärker både legitimiteten för gruvnäringen och möjligheten att utveckla välfärden i hela landet.

Lars Isacsson (S)